

Ο ΝΕΟΣ ΔΡΟΜΟΣ

ΧΡΟΝΙΑ Α'

ΑΘΗΝΑ, 1 του Δεκεμβρίου 1928

ΦΥΛΟ 3^ο

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Τὸ ἰδανικὸ τοῦς.—Σχόλια.— Γιάνη Σιδέρη : Θέατρο καὶ παιδί.—Ἡ δημόσια Παιδεία στὴ Τσεχοσλοβακία.—Οἱ δασκαλικὲς Ὀμοσπονδίες : Προτάσεις ομάδος καθηγητῶν. Οἱ ἀποφάσεις τῆς ΣΤ' συνέλευσης τῶν λειτουργῶν τῆς Μέσης Παιδείας.—Φροντιστήρια.

ΤΟ ΙΔΑΝΙΚΟ ΤΟΥΣ

Μέσα στὴ γεμάτη ἀπὸ προσδοκίες ἀτμόσφαιρα, πὺ δημιούργησεν ἡ παρουσία τοῦ κ. Βενιζέλου στὴν πολιτικὴ σκηνή, ξεπροβάλει καὶ πάλι ἐπιταχτικὸ τὸ πρόβλημα τῆς ἑλληνικῆς Παιδείας. Οἱ ἀντιπολιτεβόμενες ἐφημερίδες σὲ σειρά ἀπὸ ἄρθρα τοὺς καὶ ἔρεβνες τοὺς τόφεραν στὴν πρώτη γραμμή. Ὁ πρῶτανις διαμαρτύρεται γιὰ τὸ κύμα τῆς ἀγραματοσύνης καὶ δημοσιέβει γιὰ τὸ ἐπικυρώσει τὴ διαμαρτυρία του τὰ ἀποτελέσματα τῶν εἰσιτηρίων ἐξετάσεων στὸ Πανεπιστήμιο. Οἱ συμπολιτεβόμενες ἐφημερίδες συνιστοῦν ὑπομονή, πεποίθησι στὸν κυβερνήτη καὶ χαμογελοῦν μισοειρωνικὰ γιὰ τοὺς ἀνυπόμονους καὶ περήφανα γιὰ τὰ μελούμενα ἀποτελέσματα. Δὲ βλέπετε, πῶς ξεριζώθηκε ἡ ληστεία καὶ πῶς φτήνηνε τὸ ψωμί; Ἐτσι θὰ ἀνορθωθεῖ ριζικὰ καὶ ἡ Παιδεία. Ὁ Ὑπουργὸς καὶ ὁ Κυβερνήτης δὲν ἀναιροῦν στὰ νοικτὰ τις προεκλογικὲς ὑποσχέσεις. Στοχάζονται πάντα νὰ κάνουν κάτι σπουδαῖο, μὰ ὁ προϋπολογισμὸς, τὸ ἰσοζύγιο, ἡ ἀνάγκη οἰκονομίας τοὺς βάζουν ἐμπόδια. Θὰ τὰ ὑπερικήσουν. Περιμένετε καὶ αἰσιοδοξεῖτε!

Ἐμεῖς λοιπὸν οἱ «ἔξω φρενῶν» ἐπαναστάτες, οἱ «ἀνατροπεῖς» γιὰ τὴν ἀνησυχούμε καὶ γιὰ τὴν γκρινιάζουμε; Τί ζητοῦμε; Γιὰ τὴν προεξοφλοῦμε τὴν ἀποτυχία τοῦ ἀνθρώπου, πὺ ἀπ' αὐτὸν ὁ λαὸς πιστέβει, πῶς θὰ βρεῖ τὴ σωτηρία του; Χρέος μας εἶναι νὰ παντήσουμε καὶ νὰ ξεκαθαρίσουμε ἄλλη μιὰ φορὰ τὴ θέσι μας. Καὶ ὁ καλύτερος τρόπος γι' αὐτὸ εἶναι νὰ ἰδοῦμε πρῶτα πρῶτα τί ἐνοοῦν οἱ ἄλλοι ζητῶντας ἀνόρθωσι τῆς Παιδείας.

Οἱ βασιλικοί, οἱ ἀντιδημοκρατικοί, οἱ ἀντιβενιζελικοί, ὑπολείματα τοῦ μεσαιωνισμοῦ, ἰδεολογικὰ ξε-

φτίδια ἐνὸς ἀνεδαφικοῦ φεουδαλισμοῦ, πρόμαχοι τῆς κακορίζικης «παράδοσης», ἐνοοῦν μὰφτὸ διαιώνησι τοῦ ψεφτοκλασικισμοῦ, γλωσικὴ ἀποκατάσι, δηλαδὴ, ξαναγύρισι στὸ ἰδανικὸ τῶν «χλοῦνων καὶ ἀφύων», λεξικράτεια, ἰδεολογικὲς παπαρδέλες, βυζαντινισμὸ, περιούσιο λαὸ, προγονοπληξία, νοσταλγία κοντισμοῦ, τὰ «καλὰ γραματικά», χριστιανισμὸ τῶν σταβροκοπημάτων, τῶν λιτανειῶν καὶ τοῦ παλιοῦ ἡμερολόγιου, ἐθνικισμὸ τῶν ἀρματωλῶν καὶ κλεφτῶν, τῶν «ἀπογόνων τοῦ Κρούμου», τῆς «Κόκινης μηλιᾶς» τοῦ «πᾶς μὴ Ἑλλην βάρβαρος», τοῦ οἱ ξένοι «κουτόφραγκοι», ἠθικὴ τοῦ «παιτριαρχικοῦ σπιτιοῦ», τῶν «ἱερῶν παραδόσεων τῆς ἑλληνικῆς οἰκογένειας». Καὶ ὅλα αὐτὰ ἐνοεῖται γιὰ τὸ «λαὸ», τὸ λαὸ τῶν ἀναλφάβητων καὶ ξυπόλητων, τῶν βουτηγμένων στὴ βρώμα, στὴν ἀρώσι καὶ στὴν πρόληψη. Γιὰ τὸ αὐτοὶ οἱ ἴδιοι, ὅπως καὶ οἱ ἄλλοι, κανονίζουσι τὴ ζωὴ τοὺς μέσα στὰ πλαίσια ἐνὸς καθαροῦ μιμητικοῦ καὶ κούφιου ἀστισμοῦ. Ἐνομανία πέρα γιὰ πέρα, σνομπισμὸς, ψεφτοεβλάβεια ἢ ἀνεβλάβεια, χρηματισμὸς χωρὶς ὄρια καὶ φραγμὸ, διπλὴ ἠθικὴ, ξεχαρβάλωμα οἰκογενιακὸ, πατριδοκαπηλεία, ἀπιστία σὲ κάθε ἰδανικὸ.

Καὶ οἱ ἄλλοι, οἱ φιλελεύθεροι τί ἐνοοῦν ἀνόρθωσι τῆς Παιδείας; Αὐτοὶ, κύριοι ἀντιπρόσωποι τῆς ἀστικῆς τάξης, καὶ τοῦ κεφαλαιοκρατισμοῦ, ἀντικρίζουσι τὴν ἀνόρθωσι τῆς παιδείας προπάντων σὰν πρόβλημα οἰκονομικῆς ἐκάνότητας. Αὐτοὶ πρὶν δεκαπέντε χρόνια χτυποῦσαν τὸ μεσαιωνισμὸ καὶ τὴν προγονοπληξία, ἠθελαν συγχρονισμὸ, δημοτικισμὸ, νεοελληνικὴν πραγματικότητα. Συγχρονισμὸ, δηλαδὴ καλὴ μίμησι τῶν Ἑβρωπαίων, δημοτικισμὸ, δηλαδὴ ἀντι-

κατάσταση τῆς γλωσσικῆς ψεφτιᾶς καὶ τοῦ ἄπιαστου ἀρχαϊστικοῦ ἰδανικοῦ μὲ τὴ γλωσσικὴ ἀλήθεια, πού ταφτόχρονα σημαίνει κατάργηση τῆς πνευματικῆς σπατάλης τοῦ Ἑλληνα σὲ κυνήγημα κούφιων λέξεων. Καὶ νεοελληνικὴ πραγματικότητα, δηλαδὴ στήριγμα τοῦ πολιτισμοῦ μας στὰ γνήσια, ντόπια, νεοελληνικὰ στοιχεῖα, στὴν παράδοση τοῦ δημοτικοῦ τραγουδιοῦ καὶ τῆς ἀγροτοποιμενικῆς καὶ μικροαστικῆς ζωῆς τῶν τριῶν τελεφταίων αἰώνων τοῦ ἑλληνισμοῦ. Ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά εἰσαγωγή τῶν στοιχείων ἐκείνων τῆς Παιδείας, πὺ θὰ μορφώνουν τὸν ἱκανὸ βιομήχανο, τραπέζιτη, ἔμπορο καὶ τεχνίτη τῆς σύγχρονης ἀστικῆς οἰκονομίας. Τὴν ψεφτοθησκεφτικὴν παράδοση τῶν τύπων χωρὶς νὰ τὴν ἐγκρίνουν καὶ νὰ τὴν προασπίζονται δὲν τὴν ἔθιγαν, τὴ θεωρούσαν «ἀδιάφορον». Τὴ μετατροπὴ τοῦ «πατριαρχικοῦ σπιτιοῦ» σὺν σύγχρονο ἀστικὸ σπῆτι μὲ τὴ χαλαρωμένη ἐξουσία τῶν πατέρων καὶ ἀδελφῶν καὶ τὴν οἰκονομικὴ καὶ ἠθικὴ χειραφέτηση τῆς γυναίκας, τὴν ἐβνοούσαν σιωπηλά. Τὸν ὄνειροπόλο ἐθνικισμὸ τῆς «Μεγάλης Ἰδέας», τὸν ἠθέλαν ρεαλιστικὸ ἀπολυτρωτισμὸ καὶ ἀστικὸ «κρατικὸ ἐθνισμὸ» μὲ ἀρκετὰ ἱμπεριαλιστικὰ στοιχεῖα. Ἐχοντας τὴν ἐξουσία στὰ χέρια τους, ἀπάνω στὴν κρίσιμη, περίοδο τῶν βαλκανικῶν καὶ τοῦ παγκόσμιου πολέμου, χειρίστηκαν μὲ ἐξαιρετικὴ δυναμικότητα καὶ διορατικότητα τὰ γενικὰ πολιτικά, τὰ ἐξωτερικὰ καὶ διπλωματικὰ ζητήματα. Καὶ τριπλασίασαν τὴν Ἑλλάδα. Καὶ δέχονται σήμερα γιὰ ἔλοκληρωμένο τὸ κράτος καὶ παρατοῦν ὅπως λένε, ὅ,τι ἔμεινε ἔξω στὴ Θράκη, Μικρασία καὶ ἄλλου. Στὴν ἐσωτερικὴ τους ὁμως πολιτικὴ στάθησαν μισοί, ἀναποφάσιστοι καὶ σὺν τέλος ψεφτικοί. Μισοφιλεργάτες, μισοφιλαγρότες, μισοδημοτικιστές. Στὰ 1913 ἄφησαν τὴ φιλελέφτερη μεταρρύθμιση τῆς Παιδείας στὰ χαρτιά. Στὰ 1917 ἀπάνω σὲ μιὰ στιγμὴ ἐπαναστατικῆς δράσης ἔβαλαν τὴ δημοτικὴ γλώσσα στὶς τέσερις τάξεις τοῦ λαϊκοῦ σχολιοῦ. Ἐπειτα οἱ καιροὶ ἀλλάξανε. Ρούσικη ἐπανάσταση, κομμουνισμός, μεταπολεμικὴ ἀστάθεια,

ξεπεσμός τῶν ἀξιῶν τοῦ ἀστικοῦ καθεστώτος. Ἀντίδραση.

Σήμερα βέβαια μὲ τὰ λόγια ὑπόσχονται «οἰζικὴ» ἀνόρθωση τῆς Παιδείας. Μὰ καλὰ καλὰ δὲν ξέρουν τί θέλουν. Μπρὸς γκρεμὸς καὶ πίσω ρέμα. Νὰ προχωρήσουν σὲ μιὰ λαϊκὴ μεταρρύθμιση τῆς παιδείας; Τοὺς τρομάζει κάθε τι, πὺ δίνει ὄπλα στὴ λαϊκὴ μάζα. Νὰ περιορίσουν τὸν κλασικισμὸ; θὰ τοὺς φωνάζουν πὺς εἶναι μαλιαροκομμουνιστές. Νὰ βάλουν τὴ δημοτικὴ γλώσσα πέρα γιὰ πέρα στὴν παιδεία; Οὔτε ἰδέα γι' αὐτό. Τὸ ἰδανικὸ μιᾶς τεχνικῆς, καὶ ἐπαγγελματικῆς διαφοροποίησης τῆς Παιδείας, πὺ θὰ μορφώσει τὸν οἰκονομικὰ ἱκανὸ ἀστό, τοὺς ἔρχεται βολικὸ, Μὰ δὲν ἔχουν τὴν ὁρμὴ οὔτε αὐτὸ νὰ τὸ καταπιαστοῦν σοβαρά. Δὲν πιστέβουν οἱ ἴδιοι, δὲν ἔχουν καὶ πίσω τοὺς μιὰ συρρονισμένη ἀντιδραστικὴ φιλοσοφία, γιὰ νὰ βαδίσουν ἀλὰ Μουσολίνι σὲνα ξαναζέσταμα ἐνὸς κρατικοῦ πατριωτισμοῦ, μιᾶς πειθαρχημένης θρησκεφτικότητας, μιᾶς οἰκογενειακῆς ἠθικῆς τοῦ «πατριαρχικοῦ σπιτιοῦ». Δεσμῶτες σὺν οἰκονομικὸ πρόβλημα, σὴ φαγέδαινα τοῦ ξένου καὶ τοῦ ντόπιου κυπιταλισμοῦ καὶ στὰ συμφέροντα μιᾶς ἐπαγγελματικῆς στρατοκρατίας, πὺ στέκεται πίσω τους ἀνόπλη καὶ ἀπειλητικὴ, ἀδυνάτοῦν νὰ διαθέσουν τὰ μεγάλα ποσά, πὺ χρειάζονται γιὰ νὰ γίνε γὰτι οὐσιαστικὸ μέσα στὴν ἀπέραντη ἀθλιότητα τῆς σημερινῆς ἑλληνικῆς Παιδείας. Θὰ πετάξουν ψίχουλα, θὰ ξεγελάσουν μὲ χαρτιά, ὡς πὺ ἡ μοιραία στιγμὴ τῆς κατατριβῆς τους θὰ τοὺς κάνει ἀνίκανους γιὰ κάθε τι. Ἡ ἐποχὴ δὲν τοὺς δίνει φτερὰ προόδου ἔστω καὶ ἀστικῆς. Τὸ βαρὺ μολύβι τῆς ἀντίδρασης, τῆς παγκόσμιας καὶ τῆς ντόπιας τοὺς σέρνει.

Τὰ τριάμισον ἑκατομύρια, οἱ ἀναλφάβητοι Ἕλληνες, θὰ εἶναι ἀναλφάβητοι καὶ ὅταν τὸν κ. Βενιζέλο τὸν ἀντικαταστήσει ἓνας ὁποιοσδήποτε σπαθοφόρος διχτάτορας ἢ ἓνα βασιλικὸ νεβρόσπαστο.

Κι ἐμεῖς τί ζητοῦμε ;

«Πὺς μπορεῖ νὰ ζεῖ ἓνας ἄνθρωπος, πὺ δὲν ἔχει τέλεια χάσει τὴ συνείδηση του καὶ τὸ λογικὸ του, χωρὶς νὰ ριχτεῖ στὴν πάλη πὺ κάνει ἢ ἀνθρωπότητα γιὰ τὴν ὑπαρξη της, καὶ, περιορίζοντας τὸ σκοπὸ πὺ ἔχει βάλει στὴ ζωὴ του σὺν νὰ ὠφελιέται ἀπὸ τὴν ἐργασία αὐτῶν πὺ ἀγωνίζονται συχνὰ καὶ μὲ κίντυνο τῆς ζωῆς τους, καὶ ν' ἀφξάινει μὲ τῆς ἀπατήσεις του τὸ βάρος, πὺ τοὺς πέφτει ;»

Σολστού

ΣΧΟΛΙΑ

ΜΙΑ ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ. Ὁ «Νέος Δρόμος», θεωρεῖ χρέος του νὰ διαμαρτυρηθῆ γιὰτὶ ἐξακολουθεῖ νὰ καταδιώκεται ἡ ἐργατικὴ τάξη μας ἀπὸ τὴν σημερινὴ κυβέρνησις γιὰ τὰ πολιτικὰ της φρονήματα. Δὲν εἶναι ἠθικὸ, μὰ οὔτε καὶ νόμιμο νὰ ὑπάρχουν στὸν τόπο μας, πού ὑποτίθεται πὼς κυβερνιέται δημοκρατικὰ καὶ φιλελεύθερα, ἄνθρωποι ἐξόριστοι γιὰ τὶς πολιτικὰς τους πεποιθήσεις, ὅποιες κι ἂν εἶναι. Ἄν εἶναι ἔνοχοι γιὰ ὀρισμένον ἄδικημα, ἡ Εἰσαγγελικὴ Ἀρχὴ ἔχει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ προκαλέσῃ τὴν δίκην τους. Ἄν δὲν εἶναι, τότες πὼς δικαιολογίεται ν' ἀπομακρύνονται τόσο ἄνθρωποι ἀπὸ τὴν δουλειὰ καὶ ἀπὸ τὴν οἰκογένειάν τους καὶ νὰ εἶναι ἐξόριστοι στὰ ξερονήσια τοῦ Αἰγαίου;

* *

ΨΩΜΙ ΚΑΙ ΠΡΟΣΦΑΤ. Ἡ δημοκοπία, πού γίνεται τὶς ἡμέρας αὐτὲς γύρω ἀπὸ τὴν κυβερνητικὴν πολιτικὴν γιὰ τὸ ψωμί, ἀξίζει νὰ ὑποσημειωθῆ. Ἡ βιομηχανοποίησις τῆς παραγωγῆς τοῦ ψωμοῦ ἔχει πολλὰ καλὰ, καὶ ἀποτελεῖ ἀναμφισβήτητη πρόοδον ἀπέναντι στὸ προηγουμένον οἰκονομικὸ σύστημα. Ὅμως δὲ λύνει τὸ ζήτημα. Πρῶτον γιὰτὶ ποιὸς θὰ μᾶς ἐξασφαλίσῃ ἀργότερα ἀπὸ τὴν ἀρπαχικότητα καὶ τὴν μονοπώλησιν τῆς παραγωγῆς ἀπὸ τὴν νέαν ἀφθὴ βιομηχανίαν; Δεύτερον, γιὰτὶ ἡ βιομηχανοποίησις γενικὰ εἶναι μιὰ ἀπὸ τὶς πολλὰς ἀπόψεις τοῦ προβλήματος γιὰ τὴν ἐλάττωσιν τοῦ κόστους τῆς ζωῆς. Εἰδικὰ πὼς μπορεῖ νὰ ἔχει θετικὰ ἀποτελέσματα, ἀφοῦ μένει ἀνασφάλιστη καὶ ἀπρόβλεπτη ἡ πρώτη τῆς ὕλη, πού μπορεῖ νὰ φτηνίηται μόνο ἂν ἐνταθῆ συστηματικὰ ἡ ἐσωτερικὴ παραγωγή; Τελευταία, στὴν περίπτωσιν μας, γίνεται μὲ ἐπιβάρυνσιν ἄλλων εἰδῶν (ἄφξησις μεταλικῆς δραχμῆς γιὰ τοὺς τελωνειακοὺς δασμοὺς ἀπὸ 14 σὲ 15). Εἶναι φανερὸ λοιπὸν ὅτι, κείνο πού θὰ πάψουμε νὰ τὸ δίνουμε γιὰ τὸ ψωμί, θὰ ἀρχίσουμε νὰ τὸ δίνουμε γιὰ τὸ προσφάι. Καὶ τότε πού εἶναι τὸ κέρδος;

* *

ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΜΑΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑ. Ἐτσι ὅμως φούντωσε πάλι τὸ κοινωνικὸ μας πρόβλημα. Ἡ βιομηχανοποίησις καταργεῖ τὴν μικρὴν χειροποίητην ἀρτοποιαγωγὴν. Τὸ ἐπαγγελματικὸ ζήτημα παρουσιάζεται ἔτσι μὲ καινούργια ὀξύτητα. Προχτὲς οἱ ἀμαξάδες καὶ τὰ ἀφτοκίνητα συγκοινωνίας, χτὲς οἱ λεμβούχοι, σήμερον οἱ ἀρτοποιοὶ καὶ ἄβριο ποῖδες ξέρετε ἀκόμα ποιοὶ ἄλλοι. Μιὰ τεράστια μεταβολὴ γίνεται ἔτσι, μιὰ ἀνασύνθεσις τῶν παραγωγικῶν μας δυνάμεων, πού τὸ περισσότερο, περνᾷ ἀπαρατήρητη. Τὶ θὰ μπορούσε νὰ κινήσῃ τὶς σοσιαλιστικὰς δυνάμεις στὸν τόπον μας;

* *

Ἡ ΓΑΛΙΚΗ ΚΡΙΣΗ. Ἄλλη μιὰ Κυβέρνησις Συνασπισμοῦ, πού πέφτει στὶς ἡμέρας μας! Ἡ Γαλικὴ κρίσις, ἀποτέλεσμα τῆς ὀξυτατῆς πολεμικῆς ἀπὸ τὸ Ριζοσπαστικὸν Κόμμα στὸ Συνέδριον τῆς Angers, εἶναι σημαντικὴ. Ἡ διάσπασις τῶν ἀριστερῶν, τὴν ἐμποδίζει βέβαια νὰ φανερώσῃ ἅμειν τὰ ἀποτελέσματα τῆς. Φαινομενικὰ τίποτε δὲν ἄλλαξε καὶ τὰ πράγματα ἐξακολουθοῦν τὴν κανονισμένην

πορεία τους. Ὅμως ποιὸς θὰ μπορούσε νὰ ἀρνηθῆ τὴν βαθύτερην σημασίαν, πού κρύβει γιὰ τὸ μέλλον ἡ κρίσις ἀφθὴ; καὶ ἀκόμα νὰ μὴ δεῖ σ' ἀφθὴ τὸ μεγάλο ρήγμα πού θὰ χωρίζει ὅσο πάει περισσότερο τὰ δεξιὰ, καὶ ἀπὸ ἀφθὰ ἀκόμη τὰ μετριοπαθῆ κόμματα τῆς ἀριστερᾶς;

* *

ΚΟΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΖΩΗ. Εἶναι ὅμως πολὺ χαρακτηριστικὸν καὶ τοῦτο: ὅτι τὴν κρίσιν δὲν τὴν προκαλεσε οὔτε ἡ πολιτικὴ δυσπιστία τῆς Βουλῆς πρὸς τὸν Ἐθνικὸν Συνασπισμὸν, οὔτε τὸ ὅτι ἀποχωρίσθη ἀπ' αὐτὸν ὁ κοινοβουλευτικὸς ὄμιλος τοῦ Ριζοσπαστικοῦ—Σοσιαλιστικοῦ Κόματος, μὰ ὅτι τὸν τελευταῖον τὸν πίεσε τόσο τὸ Γενικὸν Συνέδριον τῆς Angers, πού ἔλαβαν μέρος καὶ οἱ ἐξωκοινοβουλευτικὲς κομματικὲς ὀργανώσεις, Ἐτσι στὴν πολιτικὴν ζωὴ ἡ σημασία καὶ ἡ θέση τοῦ Κόματος σὰν κοινοβουλευτικοῦ ὀργανισμοῦ ὑποχωρεῖ μπρὸς στὶς κοινωνικὰς ὀργανώσεις του, πού ἀποχτοῦν τὴν πρωτοβουλίαν καὶ πού τὸ διεπτύνουν στὴ δράσιν του.

* *

ΠΑΙΔΕΙΑ ΚΑΙ ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ. Καὶ κάτι πού δὲν πρέπει νὰ περάσῃ ἀπαρατήρητον: Τὸ Ριζοσπαστικὸν—Σοσιαλιστικὸν Κόμμα διαφώνησε ἀρχικὰ ἀπὸ τὸ ἐκπαιδευτικὸν ζήτημα. Μὲ μιὰ διάταξιν στὰ ἄρθρα 70 καὶ 71 τοῦ προϋπολογισμοῦ 1928—1929, ὁ Ἐθνικὸς Συνασπισμὸς προσπάθησε ν' ἀνατρέψῃ τὸ Λαϊκὸν Σχολεῖον τοῦ 1905 καὶ νὰ ξαναφέρῃ τὶς Ἱερατικὰς ἀποστολάς, μ' ὅλες τὶς τιμὰς. Καὶ σύμπτωσις περιέργη. Ὁ Γαλικὸς ἀντιδραστικὸς τύπος εἶχε τὴν ἰδίαν γνώμην μὲ τὴν «Ἐδθία», πού κάποτε φοβήθηκε (χωρὶς δὲ νὰ ὑπάρχει καὶ λόγος!) ὅτι «διὰ ζήτημα δευτερευόντων ὅπως τὸ ἐκπαιδευτικὸν» μπορούσε νὰ γίνῃ ὑπουργικὴ κρίσις καὶ νὰ πέσει καὶ ὁ δικὸς μας Συνασπισμὸς, πρὶν συμπληρώσῃ τὸ ἔθνικόν ἔργον του.

* *

Οἱ ΜΕΓΑΛΟΙ ΚΑΜΠΟΤΙΝΙΣΜΟΙ. Τάκουσαμε καὶ αὐτὸ! Στὶς Δελφικὰς γιορτὰς, ὅπου μιλάει ὁ «Δελφικὸς Λόγος» καὶ ἀπὸ τὸν «ὀμφαλὸν τῆς γῆς», θάντιχθῃ τὸ ἰδανικόν. πού θὰ ξαναγενῆσθῃ τὴ σύγχρονη ἀνθρωπότητα, θὰ κουβαλήσουν, λέει, «ἱερὸν πῦρ» ἀπὸ τὸν τάφον τοῦ Γάλλου «Ἄγνωστον στρατιώτην». Ὁ ἄφταστο μεγαλειὸν θεατρικισμὸν καὶ ἀρλούμπας! Τὶ δὲ μπορούεῖς νὰ σκαρφιστεῖς! Τὶ δουλειὰ ἔχει ὁ Γάλλος «ἄγνωστος στρατιώτης», τὸ ἔρημον θῦμα, ἢ ὁ ἥρωας, ἂν θέλετε, τοῦ πιὸ ἄγριου ἱμπεριαλισμοῦ, μὲ τὴν ἔνωσιν τῶν ἀνθρώπων κάτω ἀπὸ ἓνα παγκόσμιον ἀπολυτρατικὸν σύμβολον; Καὶ γιὰτὶ ὁ Γάλλος καὶ ὄχι ὁ Ἕλληνας, ὁ Σέρβος, ὁ Βούλγαρος, ὁ Τοῦρκος, ὁ Ἰνδὸς ἢ ὁ Σενεγαλέζος «Ἄγνωστος στρατιώτης»; Τὸ ἰδανικόν λοιπὸν τῆς σημερινῆς ἀστικῆς πατριδᾶς καὶ τῆς καπιταλιστικῆς ἐκμετάλλευσιν; πρόκειται νὰ λαλήσῃ ἀπὸ τὸν «ὀμφαλὸν» τῆς γῆς; Καὶ τὸ ἑλληνικὸν κράτος, λέει, πού στερεῖ τὸ ψίχουλον τῆς μόρφωσιν ἀπὸ τὸ λαόν, θὰ ξοδέψῃ, λέει, ἑκατομύρια, γι' ἀφθὰ τὰ τὰ πανηγύρια. Πολὺ φυσικὰ. Μήπως καὶ ἀφθὸ δὲ μοιάζει λίγο πολὺ μὲ Σικελιανικὴν ἀρλούμπαν;

ΜΕΓΑΛΟΥΡΓΗΜΑΤΑ. Τόγραφαν οί εφημερίδες: Ἡ «Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος», μόλις συγκροτήθηκε σέ δωδεκάθεο, ἄρχισε τίς μεγάλες ἐνέργειες. Ἐκαμε, λέει, ἐγκύκλιο καί συσταίνει στό ποίμνιο τῆς τῆ «Νέα Διδασκαλική Ὀμοσπονδία», γιατί ἀφτῆ εἶναι θεοφοβούμενη. Ἐνώ οί ἐφτά χιλιάδες δασκάλοι πού ἀνήκουν στήν

παλιά δασκαλική Ὀμοσπονδία εἶναι ἄθεοι καί ἀντίχριστοι. Ὡστε ἔγιναν κίολας τόσο πολλοί οί ἄθεοι στήν Ἑλλάδα; Νά ἓνα πρώτης τάξεως θρησκευτικό κατόρθωμα τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας. Λίγο ἀκόμα νά ξακολουθήσουν οί σεβάσμιμοι Πατέρες νά ἀνακατώνονται στά ζητήματα τῆς Παιδείας καί θά πετύχουν ἀκόμη μεγαλύτερα.

ΘΕΑΤΡΟ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙ

Β'

Τά παιδιά δὲν πρέπει νά βλέπουν παρὰ πάντα τέλεια πράγματα. Μά οί δάσκαλοι στήν ἐπαρχία ξέρουν, πὼς περνάνε συχνά κάτι ἐλεεινά μπουλούκια ἠθοποιῶν (τέτια γίνονται ἀκόμα καί μέσα στήν Ἀθήνα!), ἐφοδιασμένα μὲ διαταγές τοῦ ὑπουργείου—ποιοὺς τοὺς τίς δίνει!—Καί μαζέβονται τὰ δυστυχημένα τὰ παιδιά, βιαστικά καί μὲ ἀνέκφραστη τῆ χαρά τους, καί κάτω ἀπὸ τὰ βλέματα τοῦ Γυμνασιάρχου καί τῶν καθηγητῶν, πού, σάν τζαμπατζήδες ἀφτοί, κάνουν καί θόρυβο καί παρατηρήσεις μέσα στήν παράσταση, βλέπουν τὰ χειρότερα ἔργα πού ὑπάρχουν στὸ θέατρο. Γιατὶ τὰ μπουλούκια ἔχουν τέτιο δραματολόγιο. Καί τὸ πιὸ φοβερὸ εἶναι ὅτι τὴν ἄλλη μέρα ὁ Γυμνασιάρχης, πού εἶναι συνήθως καθαρεβουσιάνος—καί Γυμνασιάρχης καθαρεβουσιάνος θά πει ἓνα ὕψιμο ἢ πρῶμο γερόντιο, ἀντιπνευματικό, ἀντιθεατρικό καί ἀντιπολιτισμένο, οὐσιαστικά ἀγράμματο καί ἀδιανόητο. «ἀγράμματος σὰ Γυμνασιάρχης», εἶναι ἡ καλύτερη παρομοίωση πού ἔχω κάνει—ἀφτὸς λοιπὸν διατάζει νά κάνουν σύνθεση—θεέ μου, ἀφτὲς οί κακὲς συνθέσεις, πού γίνονται ὕστερα ἀπὸ τίς ἐκδρομές, τίς τελετὲς ἢ τίς παραστάσεις καί πού κάνουν τὰ παιδιά νά βαριούνται τίς χαρὲς τους, γιατί θά τίς κάνουν τὸ πρῶν φιλολογία!—ἔχι τίποτε ἄλλο, παρὰ «πὼς ἐπραγματεύθη ὁ ποιητῆς (! ; ὁ Σ. Βασιλειάδης π.χ.) τὸ ἔργον ἐν σχέσει πρὸς τὸν ἀριστοτελικὸν κανόνα». Παρακολούθησα μιὰ τέτια παράσταση. Παιζότανε ἢ «Γαλάτεια». Τὰ κρυφὰ γέλια πού γινόντουσαν ἦταν ἄλλο πράμα! Στὸ τέλος μόνο τὰ εἶχε φλομώσει ἢ καθαρέβουσα τοῦ φριχτοῦ δραματούργου καί εἶχαν χάσει τὴν ἐφθυμία τους, ἂν καί, ἄς τὸ πῶ τώρα, ὁ καλύτερος τρόπος νά τῆ σιχαθοῦν τὰ παιδιά τὴν ἔρημη τὴν καθαρέβουσα, εἶναι νά τοὺς τῆ διδάξει κανεὶς ὅσο μπορεῖ πιὸ ἐφσυνείδητα καί νά τ' ἀναγκάσει νά τὴν προσέξουν.

Κάθε δάσκαλος θά ὄνειρέβεται φυσικά διαφορετικὲς παραστάσεις. Ὅχι σάν τὰ πρόβατὰ τὰ παιδιά, ἀλλὰ προετοιμασμένα γιὰ τὴν αἰσθητικὴ ἀπολύτρωση. Στὴν Ἀθήνα τὸ πράμα εἶναι πιὸ ἔφκολο. Στὴν ἐπαρ-

χία, ὅταν δὲν περιοδέβουν οί δυὸ μεγάλοι θίασοι ἢ κανένας καλὸς σάν τὸν περσινὸ τοῦ Βεάκη, θά ἔπρεπε μόνο μέσα στὸ σχολεῖο νά κάνουν ὅ,τι μποροῦν. Μακρὰ ἀπὸ τίς φιλότεχνες φιλανθρωπίες! Μά καί ἀπὸ τώρα κάτι θά μποροῦσε νά γίνε στήν Ἀθήνα. Ρίχνω τὸ δόλωμα στὴ Μαρίκα, στὸ Βεάκη, στήν ἐβγενικὴ πάντα φιλοδοξία τῶν Ἀμυράδων, πού σκηματίζουν γερὸ θίασο, στὴ Χαλκούση καί στὸν πιὸ κατάλληλο γιὰ νά μᾶς βοηθήσει μὲ τὴν Ἐπαγγελματικὴ, στὸν πιὸ σημαντικὸ σκηνοθέτη τῆς ἐποχῆς μας, στὸ Φῶτο Πολίτη καί στὸν Παπαγεωργίου μὲ τὸ Ὠδεῖο. Ὅλοι ἀφτοί θά βοηθήσουν τὸ ἔργο μας, ὅταν ξέρούμε νά τοὺς τὸ ζητήσουμε μὲ γνώση καί χωρὶς πρόληψη.

Ἡ Λογοτεχνία μας δὲν ἔχει καλιεργήσει ξεχωριστὰ τὴν παιδικὴ θεατρικὴ Λογοτεχνία οὔτε καί τὴν παιδικὴ Λογοτεχνία γενικά. Συμβαίνει συχνά οί λογοτέχνες νά θυμούνται κάπου—κάπου καί τὰ παιδιά καί νά γράφουν κάτι προορισμένο γι' ἀφτά. Ὅμως παίρνουν μονοκόματα πολὺ τὴν ἀποψη τους καί γράφουν ἂν ὄχι παιδιάτικα οὔτε ὅμως καί παιδικά. Τὸ παιδί γιὰ νά συγκινηθεῖ δὲ χρειάζεται νά τοῦ μιλοῦν εἰδικὰ γιὰ βώλους π.χ. καί γιὰ κοῦκλες· φτάνει νά μπορεῖ νά καταλάβει κάτι τι καί δὲν πειράζει ἂν τὸ θέμα δὲν εἶναι παρμένο ἀπὸ τίς συνήθειες του. Τέτια ἀπάνω—κάτω εἶναι τὰ πιὸ χρήσιμα βιβλία πάντα πού ἔχουν παιδικὸ θέατρο καί πού κυκλοφορήσανε τώρα τελεφταία. π.χ. τοῦ Ξενοπούλου δυὸ τόμοι, ἄλλοι δυὸ, ὁ ἓνας τοῦ Π. Χάρη καί ὁ ἄλλος μαζί μὲ τὸν Ι. Παναγιωτόπουλο (συλογὴ) καί ἓνα τοῦ Κ. Χαραλάμπους. Ἀφτὰ γραφήκανε σχεδὸν σάν κατὰ παραγγελία γιὰ νά παιχτοῦν στίς γιορτὲς πού κάνουν τὰ μεγάλα ἰδιωτικά σχολεῖα καί γι' ἀφτὸ δὲ θά μποροῦν νά τὰ παρακολουθήσουν καί νά τὰ χαροῦν ὄχι μόνο τὰ παιδιά τῆς ἐπαρχίας ἀλλὰ οὔτε καί τὰ παιδιά πού γεμίζουν τ' ἄλλα σχολεῖα τῆς Ἀθήνας. Ἐχουν συνήθειες μικροαστικὲς καί πλουτοκρατικὲς· μιλοῦν γιὰ τῶγια, γιὰ φρυγανιές, γιὰ γλυκά, πού θά τὰ κλέψουν τὰ παιδιά, γιὰ θεῖες καλές, γιὰ γκρίνιες καί γενικά γιὰ ὅτι αἰστάνονται τὰ πλουσιόπαιδα μὲ τὴν ἠθικὴ τους. Ὅλοι ἐκεῖνοι οί μικροὶ ἥρωες μὲ τὰ κα-

Ο ΝΕΟΣ ΔΡΟΜΟΣ
 ΔΕΛΤΙΟ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΟΜΙΛΟΥ
 Βγαίνει κάθε 15 ημέρες
 Διεφθύνεται από Συντακτική Έπιτροπή

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Χρονιατική	Δρχ. 50
Έξάμηνη	» 25

Τιμή κάθε φύλου δρχ. 2.50

Τά μέλη του Ε. Ο. παίρνουν τὸ φύλο δωρεάν

ΓΡΑΦΕΙΑ : Ἀθήνα, ὁδὸς Σταδίου 28 (Μέγ. Ἐφεσίου)

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ
 ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ Π. Ε.
 "ΝΕΑ ΖΩΗ."

πρίτσια τους και με τα γαλατ μούρεκα τους και με τις καμαριέρες τους λίγα παιδιά θα καταχτήσουν, όταν δεν τα φουρκίσουν με την καλοκάγαθη και δήθεν χριστιανική αγάπη, που δείχνουν στα φτωχά παιδιά οι πλουσιόπαιδες με τη «μαμά» και με το «μπαμπά» φυσικά δεν μου περνάει από το νοῦ να κατηγορήσω γι' αυτό ούτε τον Ξερόπουλο ούτε το Χάρη· δε μπορούσαν να γράφουν διαφο-

ρετικά· θα ήθελα μόνο να μη γράφουν προγραμματικά παιδικά έργα, αλλά ν' αφήσουν τὸν ἑαυτὸ τους να ἐργάζεται και ἄν βγει τίποτα, πὸν να εἶναι καλὸ και γιὰ παιδιά, ἀκόμα καλύτερα. Τοῦ Ἄντερσεν τὰ διηγήματα εἶναι πρῶτα ἔργα Τέχνης και τὸ «Ἐνα φάντασμα» τοῦ Χάμσον («Φιλικὴ ἔταιρεία») και ὁ «Σκάθαρος» τοῦ Φάμπρ στὸ ἴδιο περιοδικὸ (μετὰφρ Β. Δασκαλάκη) συγκινοῦνε τὰ παιδιά πὸ πολὺ ἀπὸ ὅλα τὰ «εἰδικά» ἔργα. Τέτιο εἶναι και τὸ τελευταῖο βιβλίο τοῦ Δ. Ἰωανόπουλου, τὸ «Παιδικὸ Θέατρο», πὸν μου ἔδωσε και τὴν ἀφορμὴ γι' αὐτὸ τὸ σημείωμα και πὸν εἶναι πὸν χρήσιμο, γιατί ἔχει πὸν πλάτιές κωμωδιούλες, πὸν εἶναι γραμμένες με μιὰ πολὺ καλὴ και ὑποδειγματικὴ θεατρικότητα, ἐντελῶς φραντσέζικη φυσικά, ὅπως και ὅλα τὰ νεοελληνικά θεατρικά ἔργα, ἄν ἐξαιρέσει κανεὶς τὴ θαυμαστότατη «Δράκαινα» τοῦ Μπόγγρη.

Μὲ ὁδηγοὺς λοιπὸν, τεχνικοὺς περισότερο, τὰ βιβλία πὸν ἀνάφερα τώρα και στηριγμένοι πὸν πολὺ στὴν ἔντεχνη Λογοτεχνία, πὸν, κι ἄν εἶναι γεννημένη μέσα στὸ ἴδιο περιβάλο, δίνει πὸν μεγάλη συγκίνηση, θα προχωρήσουμε και θα γυμνάσουμε τὰ παιδιά μας με τὴν ἐλπίδα πὸν δὲ χάνουμε τὸν καιρὸ μας.

Γιάνης Σιδέρης

Η ΔΗΜΟΣΙΑ ΠΑΙΔΕΙΑ ΣΤΗΝ ΤΣΕΧΟΣΛΟΒΑΚΙΑ

Ἄν ἡ ἀλλαγὴ τοῦ καθεστώτος στὴ Τσεχοσλοβακία ἔγινε χωρὶς νὰ χυθεῖ αἷμα κι ἄν σὲ τόσο λίγο διάστημα (10 χρόνια) ἡ νεαρὴ δημοκρατία σημείωσε τόσες πρῶδες, αὐτὸ πρέπει νὰ ἀποδοθεῖ στὸ ὅτι ὁ λαὸς τῆς εἶχε ἐκπαιδευτεῖ καλὰ. Στις μεγαλύτερες περιφέρειες, Βοημία, Μοραβία και Σιλεσία, πὸν ἀπ' τὰ 1869 ὀρίστηκε ἡ σχολικὴ φοίτηση ὀχτάχρονη, οἱ ἀγράματοι κατέβηκαν στὰ 4 ο)ο· ἀντίθετα στὴν Ἰποκαρπάθια Ρωσία και στὴ Σλοβακία, παλιὰ τμήματα τῆς Οὐγγαρίας, πὸν ἡ σχολικὴ φοίτηση ἦταν μόνο ἑξάχρονη, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀγράματων μέσα στὸν ἐνήλικο πληθυσμὸ εἶναι ἀκόμη μεγάλος.

Στὴν ἀπογραφή τοῦ 1921 βρέθηκαν στὴ Σλοβακία 14.71 ο)ο και στὴν Ἰποκαρπάθια Ρωσία 50.03 ἄτομα, πὸν δὲν ἤξεραν γραφή και ἀνάγνωση.

Ἐξ αἰτίας αὐτῆς τῆς ἀνισότητος, ἡ Τσεχοσλοβακικὴ Βουλὴ θέλησε νὰ ἐνοποιήσει τοὺς σχολικοὺς νόμους. Στὰ 1922 προσπάθησε με τὸ «Μικρὸ Σχολικὸ Νόμο» νὰ ἐφαρμόσει σ' ὅλο τὸ κράτος τὴν ὀχτάχρονη ὑποχρεωτικὴ σχολικὴ φοίτηση και λιγό-

στεψε τὸ μεγάλο ἀριθμὸ τῶν μαθητῶν, πὸν εἶχε κάθε τάξη, ἀπὸ 80 σὲ 75, 70, 66 και τελευταῖα σὲ 60. Προστέθηκαν ἀκόμη στὰ σχολικὰ προγράματα ἡ ἀστικὴ διδασκαλία και ἡ ἀστικὴ μόρφωση (ἱστορία τῆς παραγωγῆς, τῆς ὀργάνωσης και τῆς διαρύθμισης τοῦ Κράτους) και χειρωνακτικὲς ἐργασίες. Τὰ θρησκευτικὰ δὲν εἶναι πὸν ὑποχρεωτικὸ μάθημα, μπόρουν δηλαδὴ, ὅσοι γονεῖς θέλουν νὰ ζητήσουν πρὶν ἀρχίσει τὸ σχολικὸ ἔτος νὰ ἀπαλλάξουν ἀπ' αὐτὰ τὰ παιδιά τους.

Ὁ ἴδιος νόμος ὀρισε, ἀπὸ τὸ προσωπικὸ τῶν κατώτερων σχολείων τὸ μισὸ νὰ εἶναι δάσκαλοι και τὸ ἄλλο μισὸ δασκάλες. Τὶς περισεβούμενες μονὲς θέσεις διεφθιντῶν και δασκάλων θα τὶς παίρνουν στὰ σχολεῖα τῶν ἀγοριῶν δάσκαλοι και στὰ σχολεῖα τῶν κοριτσιῶν δασκάλες. Τὰ κατώτερα σχολεῖα στὰ χωριά ἔχουν 1 ἔως 8 τάξεις, σὶς πόλεις μόνο 5, ἐπειδὴ ἐδῶ οἱ μαθητὲς συμπληρώνουν τὴ μόρφωσή τους στὰ ἀνώτερα δημοτικὰ ἢ μέσα σχολεῖα.

Τὰ ἀνώτερα δημοτικὰ σχολεῖα (ἱδρυμένα

ἀπὸ τὸ νόμο τοῦ 1869) παρουσιάζουν εἰδικὸ τύπο στὴ Τσεχοσλοβακία. Εἶναι χωρισμένα σὲ τμήματα ἀγοριῶν καὶ κοριτσιῶν, ἔχουν τρεῖς τάξεις καὶ δέχονται τοὺς ἀπόφοιτους τῆς Πέμπτης τοῦ προκαταρχικοῦ. Τὰ πάρα κάτω δείχνουν τὴν ἀνάπτυξη τῶν σχολείων ἀφτῶν: στὰ 1920 ὑπῆρχαν 1412 τέτια σχολεῖα μὲ 245,118 μαθητῆς· στὰ 1926—27 1736 σχολεῖα μὲ 310,000 μαθητῆς (144,409 μαθήτριες). Στὰ ἴδια χρόνια στὰ κατώτερα σχολεῖα φοίτησαν 1.403.823 μαθητῆς (709.541 μαθήτριες).

Τὸ χαρακτηριστικὸ τῆς δημόσιας Παιδείας στὴν Τσεχοσλοβακία εἶναι ἡ προσπάθεια νὰ ἐφαρμοστεῖ τὸ ἀξίωμα τοῦ Ἄμ. Κομένιου «τὸ παιδί νὰ διδάσκειται στὴ μητρικὴ του γλώσσα». Γι' αὐτὸ τὰ σχολεῖα χωρίζονται σύμφωνα μὲ τὴ μητρικὴ γλώσσα τῶν μαθητῶν. Ἔτσι στὴν τελεφταία ἀπογραφή, (31 τοῦ Ὀκτ. 1926) βρέθησαν 9419 κατώτεροι τσεχοσλοβακικὰ σχολεῖα μὲ 922.901 μαθητῆς, 484 ρωσσικὰ μὲ 62.854 μαθητῆς, 3287 γερμανικὰ μὲ 195.551 μαθητῆς, 794 οὐγγρικὰ μὲ 91.367 μαθητῆς, 160 πολωνικὰ μὲ 10.407 μαθητῆς, 2 ρουμανικὰ μὲ 296 μαθητῆς, 9 ἑβραϊκὰ μὲ 613 μαθητῆς καὶ 76 ἄλλα καὶ μιχτὰ (δύο ἢ τρεῖς γλώσσες μαζί) μὲ 19.834 μαθητῆς καὶ μαθήτριες. Μὲ τὸ ἴδιο σύστημα εἶναι χωρισμένα καὶ τὰ ἀνώτερα καὶ κατώτερα προκαταρχικὰ σχολεῖα. Κι ἐπειδὴ ἡ ἀπογραφὴ τοῦ 1921 σὲ σύνολο κατοίκων 13.604.807 ἔδωκε 65.530)ο Τσεχοσλοβάκου, 3.440)ο Ρώσσου καὶ Οὐκρανοῦς, 23.360)ο Γερμανοῦς, 5.580)ο Οὐγγρου, 1.350)ο Ἑβραίου, 0.570)ο Πολωνοῦ καὶ 0.170)ο διάφορους, φαίνεται ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν σχολείων εἶναι ἀνάλογος μὲ τὸ πλῆθος κάθε ἐθνότητος.

Τὸ ζήτημα τῶν κατώτερων καὶ ἀνωτέρων προκαταρχικῶν σχολείων σχετικὰ μὲ τὴς μειονότητες, τὸ κανόνισε ὁ νόμος τοῦ 1919 καὶ ὁ συμπληρωματικὸς τοῦ 1920· τὸ κράτος πληρώνει τὰ ἔξοδα καὶ τὸ Ὑπουργεῖο τῆς Παιδείας ἀναλαβαίνει τὴν ἐγκατάσταση καὶ τὴ διοίκηση τῶν σχολείων στὴς μιχτῆς γλωσσικὰ κοινότητες, πού δὲ μποροῦν ἀπὸ τὸ νόμο νὰ ἰδρῦσουνε σχολεῖο μειονότητος. Γιὰ νὰ ἰδρῦθῃ ἓν.ι τέτιο σχολεῖο, χρειάζεται νὰ ὑπάρχουνε τουλάχιστο 40 μαθητῆς μὲ μητρικὴ γλώσσα τὴ γλώσσα τούτης τῆς κοινότητος καὶ γιὰ ἀνώτερο δημοτικὸ νὰ ἔχει ἢ κιν.ι νότητα τῆς σχολικῆς περιφέρειας 400 μαθητῆς. Τὰ σχολεῖα ἀφτὰ εἶναι 983 κατώτερα καὶ 157 ἀνώτερα.

Γιὰ τὰ καθυστερημένα παιδιά δημιουργήθηκαν καὶ σχολεῖα καὶ τάξεις καὶ γιὰ τοὺς κωφάλαλους, τυφλοὺς καὶ ἀνάπηρους εἰδικὰ ἰδρύματα μὲ σχολεῖο μαζί. Γι' αὐτοὺς, τοὺς φυσικὰ ἀδικημένους, ὑπάρχουν 74 ἐκπαιδευτήρια μὲ 4351 μαθητῆς κι ἀκόμα 102

βοηθητικῆς τάξεις στὴς πόλεις.

Γιὰ τὸ προσχολικὸ παιδί (3—6) χρονῶν λειτουργοῦν στὴς πόλεις 1584 «μητρικὰ σχολεῖα», ἄσυλα καὶ βρεφοκομεῖα μὲ 99.134 παιδιὰ. Ἐνα καινούργιο νομοσχέδιο ἀναθέτει στὴς κοινότητες νὰ συντηροῦνε τὰ «μητρικὰ σχολεῖα».

Οἱ ἐθνικῆς σχολῆς, δηλαδὴ τὰ κατώτερα σχολεῖα καὶ τὰ ἀνώτερα δημοτικὰ, ἔχτὸς ἀπὸ τὰ σχολεῖα τῶν μειονοτήτων, συντηροῦνται ἀπὸ τὴς ἴδιες τὴς περιφέρειες τοὺς μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Κράτους. Ἰδιωτικὰ σχολεῖα ὑπάρχουν ἐλάχιστα στὴ Τσεχοσλοβακία.

Τὰ μέσα σχολεῖα χωρίζονται σὲ 4 τύπους: 1) στὰ κλασικὰ γυμνάσια, μὲ διδασκαλία λατινικῶν ἀπὸ τὴ πρώτη τάξη καὶ ἑλληνικῶν ἀπὸ τὴ πέμπτη, 2) στὰ πραχτικὰ γυμνάσια, μὲ διδασκαλία λατινικῶν ἀπὸ τὴ πρώτη τάξη καὶ γαλικῶν ἢ ἀγγλικῶν ἀπὸ τὴ πέμπτη, 3) στὰ λύκεια, μὲ διδασκαλία λατινικῶν ἀπὸ τὴ πέμπτη τάξη, διδασκαλία γαλικῶν ἢ ἀγγλικῶν ἀπὸ τὴ δέφτερη καὶ μιᾶς ἄλλης σύγχρονης γλώσσας ἀπὸ τὴν ἑβδομη καὶ 4) στὰ σύγχρονα λύκεια μὲ τεχνικὴ μόρφωση καὶ διδασκαλία γαλικῶν ἢ ἀγγλικῶν ἀπὸ τὴ δέφτερη τάξη. Ὅλα ἀφτὰ τὰ σχολεῖα εἶναι ὀχτατάξια.

Στὰ 1927 μεταρρυθμίστηκαν τὰ μέσα σχολεῖα ἀπάνω σὲ καινούργια προγράματα καὶ ὁρίστηκε ὡς βάση κοινὴ τετράχρονη φοίτηση καὶ γιὰ τὰ κλασικὰ καὶ γιὰ τὰ πραχτικὰ γυμνάσια μὲ διδασκαλία τῶν ἑλληνικῶν στὰ κλασικὰ καὶ τῶν γαλικῶν ἢ ἀγγλικῶν στὰ πραχτικὰ ἀπὸ τὴ 5 τάξη. Ἔτσι σκηματίστηκαν 2 ζέβγη μέσων σχολείων: 1) τὰ ἀνθρωπιστικὰ γυμνάσια (κλασικὰ καὶ πραχτικὰ) καὶ 2) οἱ πραχτικῆς σχολῆς (πραχτικὴ σχολὴ καὶ πραχτικὸ γυμνάσιο μεταρρυθμισμένο). Ἀπομένει τώρα νὰ κερθθοῦν μὲ νόμο οἱ δυὸ ἀφτοὶ τύποι μέσων σχολείων πού ὁ καθένας τοὺς περιλαβαίνει στὴς ἀνώτερες 4 τάξεις δυὸ κλάδους,

Γιὰ τὰ κορίτσια ἰδρῦθησαν στὴς μεγάλες πόλεις μέσα σχολεῖα τῶν πάρα πάνω τύπων, τοὺς ἐπιτρέπεται ὅμως νὰ φοιτοῦν καὶ στὰ σχολεῖα τῶν ἀγοριῶν καὶ ἀποτελοῦνε τὸ 1/4 μέσα στὸ σύνολο τῶν μαθητῶν τῆς Μέσης. Στὰ 1927-28 φοίτησαν στὴς 30 σχολῆς κοριτσιῶν 7671 μαθήτριες καὶ στῶν ἀγοριῶν 15222. Τὸ σύνολο τῶν σχολῶν τῆς Μέσης εἶναι 297 καὶ οἱ μαθητῆς 102,912.

Οἱ δάσκαλοι μορφώνονταν ὡς τώρα στὰ «πρότυπα λύκεια γιὰ δασκάλους» τῆς σειρᾶς τῶν σχολείων τῆς Μέσης. Χωρισμένα σὲ λύκεια ἀρένων, θηλέων καὶ μιχτὰ, δέχονταν μαθητῆς τῆς τετάρτης τῶν μέσων ἢ ἀπόφοιτους τῶν ἀνωτέρων προκαταρχικῶν. Μερικὰ ἦταν μονοτάξια γιὰ τοὺς ἀπόφοιτους τῶν μέσων σχολείων, πού ἤθελαν νὰ γίνουν δάσκαλοι ἢ

διτάξια για τις δασκάλους της «οίκιακής μόρφωσης» (σύνολο 11) ή της έπιστάτωσης των μητροικών σχολείων (σύνολο 8). Τα 65 «πρότυπα λύκεια για δασκάλους» είχαν 7735 μαθητές. Τα μαθήματα τελείωναν με τις διπλωματικές εξετάσεις. Έπειτα από πραγματική διετή φοίτηση ο δάσκαλος περνούσε νέες εξετάσεις για το πιστοποιητικό παιδαγωγικής ικανότητας, απαραίτητο για να γίνει τιτουχός δάσκαλος. Οι δάσκαλοι των κατώτερων προκαταρχικών μπορούν να διοριστούν στα ανώτερα μετά από αδιάκοπη ύπηρεσία το λιγότερο 30 μηνών και αφού περάσουν εξετάσεις σε ένα από τους ακόλουθους κλάδους: Γραμματική, Ιστορία, μαθηματικά, φυσική ιστορία ή τεχνικά. Από την ίδρυση της δημοκρατίας παρατηρείται στους δασκάλους και στις δασκάλους η τάση να παρακολουθούν πανεπιστημιακά μαθήματα. Για το σκοπό αυτόν ιδρύσανε στη Πράγα και στο Βέρονο, με δικά τους

μέσα, σχολές ανώτερων παιδαγωγικών σπουδών. Σ' αυτές οι καθηγητές του Πανεπιστήμιου κάνουν διαλέξεις κάθε Σάββατο και Κυριακή για να μπορούν να τους άκουνε και οι δάσκαλοι των επαρχιών.

Για να μεταρρυθμιστεί η μόρφωση των δασκάλων το Υπουργείο έχει έτοιμο νομοσχέδιο, που προβλέπει να ιδρυθούν παιδαγωγικές μονόχρονες Ακαδημίες με μαθητές απόφοιτους των μέσων σχολείων. Για τους δασκάλους των προκαταρχικών σχολείων προβλέπεται ειδικό μονόχρονο τμήμα μέσα στις ίδιες Ακαδημίες.

Οι καθηγητές της Μέσης εκπαιδεύονται τέσσερα χρόνια στα Πανεπιστήμια. Και για τη δική τους μόρφωση έτοιμάζεται μεταρρύθμιση και θα προπαρασκευάζονται πιδ πολύ στα παιδαγωγικά, θεωρητικά και πρακτικά.

(άκολουθεί συνέχεια)

ΟΙ ΔΑΣΚΑΛΙΚΕΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΕΣ

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΟΜΑΔΑΣ ΚΑΘΗΓΗΤΩΝ

Α'.

Οι προτάσεις που υποβλήθηκαν από την ομάδα καθηγητών της Αθήνας και του Πειραιά στο Σύνδεσμο Αττικής είναι οι ακόλουθες: (δές προηγούμενο φύλο, σ. 8)

Το διοικητικό σύστημα της Παιδείας πρέπει να στηρίζεται σε δυο γενικές αρχές: α') Στην άποξέντρωση της κρατικής εξουσίας και β'): Στην άφοδιοίκηση των προσωπικών παραγόντων της Παιδείας.

Για να εφαρμοστούν οι αρχές αυτές σύμφωνα με τους σημερινούς αντικειμενικούς όρους προτείνουμε:

1) Να οργανωθεί διοικητικά ο κεντρικός πυρήνας της Παιδείας δηλαδή το σχολείο με τον ακόλουθο τρόπο.

α') Σε κάθε σχολείο πρέπει ύστερα από σχετική προπαιδεία των δασκάλων και προετοιμασία των παιδιών να λειτουργήσει η *σχολική κοινότητα*, όργανο άφοδιοίκησης των παιδιών.

β') Σε κάθε σχολείο πρέπει να οργανωθεί, με πραγματική διοικητική ύπόσταση, ο σύλλογος των δασκάλων ή των καθηγητών.

γ') Σε κάθε σχολείο πρέπει να υπάρχει Σχολική έπιτροπή από *γονείς*, που θα εκλέγονται κάθε χρόνο από τους γονείς ή κηδεμόνες των παιδιών, που φοιτούν εκείνη τη χρονιά στο σχολείο. Η σχολική έπιτροπή θα συγκεντρώσει την πρόνοια για όλα τα περισχολικά ζητήματα. Τα σημερινά έργα των σχολικών έπιτροπών και του ταμείου εκπαιδευτικής πρόνοιας θα συγκεντρωθούν στις σχολικές έπιτροπές.

2) Να αναδιοργανωθούν τα τοπικά έποπτικά συμβούλια.

α') *Ός προς τη συστασή τους.* Να αποτελεστούν 1) από 2 αίρετά μέλη, δασκάλους, που θα εκλέγονται κάθε χρόνο από τους δασκάλους της περιφέρειας, 2) από 2 αίρετά μέλη, γονείς, μέλη σχολικών έπιτροπών, που θα εκλέγονται από

τά μέλη των σχολικών έπιτροπών της περιφέρειας και 3) από τον έπιθεωρητή.

β') *Ός προς τα έργα τους.* Στα σημερινά προσωπικά διοικητικά έργα τους να προστεθούν έργα σχολικής πρόνοιας και έποπτείας των σχολικών έπιτροπών και άλλα.

3) Να ιδρυθούν έφτά τουλάχιστο διεφθύνσεις Παιδείας σε αντίστοιχα κέντρα του κράτους με προϊσταμένο *διεφθυντή* της Παιδείας σε όλη την περιφέρεια. Να ιδρυθούν έφτά ανάλογα *περιφερειακά Συμβούλια* με δυο τμήματα.

α') *Τμήμα δημοτικής:* Μέλη. Διεφθυντής της Παιδείας, 2 δημοδιδάσκαλοι αίρετοί, 2 από τις Σχολικές έπιτροπές αίρετοί, 2 μέλη του τοπικού Νομαρχιακού Συμβουλίου (δταν θά ιδρυθούν.) β') *Τμήμα Μέσης Παιδείας.* Μέλη Διεφθυντής της Παιδείας, 2 καθηγητές αίρετοί, 2 μέλη Σχολικών Έπιτροπών της Μέσης Παιδείας αίρετά από τις σχολικές έπιτροπές της Μέσης Παιδείας ή 2 μέλη του τοπικού Νομαρχιακού Συμβουλίου (δταν θά ιδρυθούν).

Συνεδριάσεις. α') *Κατά τμήματα.* Έργα: προσωπικά διοικητικά. Το τμήμα Δημοτικής δευτεροβάθμιο και τελειωτικό για τους λειτουργούς της Δημοτικής. Το τμήμα της Μέσης πρωτοβάθμιο για τους λειτουργούς της Μέσης.

β') *Κοινές.* Για τα έργα γενικής έποπτείας και σχολικής πρόνοιας.

γ') *Γενικές.* Σ' αυτές (θά γίνεται 2—3 φορές το χρόνο) μετέχουν και οι έπιθεωρητές της Δημοτικής και Μέσης Παιδείας της περιφέρειας. Έργα γενικά: Προγράμματα, διδαχτικά βιβλία περιφέρειας. Απόφαση για το είδος των σχολείων που χρειάζονται να ιδρυθούν, για μετεκπαιδευτικά μαθήματα, για συνέδρια κ.τ.δμ.

4) Να αναδιοργανωθεί το εκπαιδευτικό Συμβούλιο, 4 μέλη μόνιμα, 6 αίρετά. (3 δημοδιδάσκαλοι, 3 καθηγητές). 2 Μέλη έκταχτα. Μέλη μετακλητά. (6 αριθμός τους όρίζεται κάθε φορά ανάλογα με τα έργα). Τα μετακλητά μέλη είναι ή ειδικοί έπιστήμονες ή μέλη του κλάδου, Διεφθυντές

Παιδείας, Ἐπιθεωρητὲς Μέσης καὶ Ἐπιθεωρητὲς Δημοτικῆς, Διεφθυντὲς Διδασκαλείων, Γυμνασιάρχες, Διεφθυντὲς Δημοτικῶν σχολείων ἢ μέλη τῆς κοινωνίας, Βουλευτὲς, Νομαρχικοὶ Σύμβουλοι, μέλη ἐμπορικῶν ἢ τεχνικῶν ἐπιμελητηρίων, ἀντιπρόσωποι ἐργατικῶν ὁμοσπονδιῶν καὶ ἀγροτικῶν ὁργανώσεων κ.τ.λ.

Ἔργα τοῦ Συμβούλου α') *Προσωπικὰ διοικητικά*. (Διεφθυντὲς Παιδείας, Γενικοὶ ἐπιθεωρητὲς, Ἐπιθεωρητὲς Δημοτικῆς, Διεφθυντὲς Διδασκαλείων. Δεφτεροβάθμιο συμβούλιο γιὰ τοὺς λειτουργοὺς τῆς Μέσης) β') Γενικά Νομοπαρασκευαστικά. γ') Ἐποπτικά, Καθοδηγητικά, Προγράμματα, Ὁδηγίες, Διδακτικά Βιβλία, Γενικὴ Πρόνοια γιὰ τὴν ὁργάνωση καὶ τὴ λειτουργία τῆς Παιδείας.

Συνεδριάσεις Τμηματικῆς (προσωπικὰ διοικητικά). α') Κοινὲς καὶ β') Γενικὲς γιὰ τὰ ἄλλα ἔργα. Στὶς κοινὲς μετέχουν καὶ τὰ ἔκτακτα μέλη. Στὶς γενικὲς καὶ μετακλητὰ μέλη.

Ἡ ὁργάνωση τῶν Σχολείων πρέπει νὰ στηριχθῆι στὶς ἀκόλουθες γενικὲς ἀρχές :

1) Ἰση δυνατότητα γιὰ ὅλους τοὺς πολίτες, ἀγόρια καὶ κορίτσια, νὰ μορφωθοῦν ἀνάλογα μὲ τὶς ψυχικὲς τῶν ἰκανότητες.

2) Ὅσο μῶρεϊ μεγαλύτερη ἐνότητα καὶ ἀπλότητα στὸ σύστημα τῶν σχολείων.

3) Συνδυασμὸς γενικῆς καὶ ἐπαγγελματικῆς μόρφωσης.

4) Ἡ ἴδια μόρφωση γι' ἀγόρια καὶ γιὰ κορίτσια. (Συνδιδασκαλία καὶ παιδεία γενικά).

Γιὰ νὰ ἐφαρμοστοῦν ὅσο ἐπιτρέψουν οἱ σημερινοὶ ἀντικειμενικοὶ ὅροι στὴν Ἑλλάδα, προτείνουμε :

1) Νὰ ὁργανωθῆι κοινὴ ὑποχρεωτικὴ λαϊκὴ Παιδεία ἀγορῶν καὶ κοριτσιῶν γιὰ *ἑπτὰ χρόνια*.

Τὰ σημερινὰ *ἑξαετῆ δημοτικὰ σχολεῖα* νὰ γίνουν ἑπταετῆ. Τὰ σημερινὰ τριετῆ «*ἑλληνικὰ σχολεῖα*» νὰ πάρουν τὸ πρόγραμμα τῶν τριῶν ἀνότερων τάξεων τοῦ Δημοτικοῦ σχολείου.

2) Νὰ προστεθῆι ἓνας χρόνος ὑποχρεωτικὴ μετεκπαίδευση γιὰ τὰ παιδιὰ, ποὺ δὲ θὰ πηγαίνουν στὴ Μέση Παιδεία.

3) Τὸ πρόγραμμα στὶς τρεῖς ἀνώτερες τάξεις τοῦ δημοτικοῦ σχολείου θὰ ἔχει ἐπαγγελματικὸ προσανατολισμὸ, ἀνάλογα μὲ τὶς τοπικὲς συνθῆκες, τὸ ἴδιο καὶ ἡ τάξη τῆς ὑποχρεωτικῆς μετεκπαίδευσης.

4) Νὰ ὁργανωθοῦν *πεντάχρονα* σχολεῖα *συνδυασμένης* γενικῆς καὶ ἐπαγγελματικῆς Μέσης Παιδείας.

Κάθε πεντάχρονο Γυμνάσιο νὰ μῶρεϊ μὲ προσθήκην ἀνάλογων καθηγητῶν, μὲ κατάλληλη διαρῦθμιση τῶν προγραμμάτων καὶ μὲ κατανομὴ τῶν μαθητῶν σύμφωνα μὲ τὶς ἰκανότητες καὶ τὰ ἐνδιαφέροντα τοὺς νὰ διαφοροποιηθῆι μὲ τὶς ἀκόλουθες μορφές :

1) Κλασικὸ γυμνάσιο, 2) Πρακτικὸ Γυμνάσιο, 3) Ἐμπορικὸ Γυμνάσιο, 4) Γεωργικὸ Γυμνάσιο, 5) Τεχνικὸ Γυμνάσιο 6) Ναυτικὸ Γυμνάσιο.

5) Νὰ ὁργανωθῆι λαϊκὴ μετεκπαίδευση γιὰ τὸ σημερινὸ ἀναλφάβητο καὶ ἀμόρφωτο λαό.

ΟΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΤ' ΣΥΝΕΛΦΣΗΣ ΤΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ ΤΗΣ ΜΕΣΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Α'. Ὁργάνωση τῆς Παιδείας

1) Τὸ Δημοτικὸ σχολεῖο νὰ εἶναι γιὰ τὴν ὥρα ἐξάχρονο, στηριγμένον στὶς ἀρχές τοῦ Σχολείου ἐργασίας.

1) Γυμνάσιο ἐξάχρονο μὲ κοινὸ πρόγραμμα γιὰ τὶς τρεῖς τάξεις καὶ μὲ διαφοροποίηση στὶς ἀνώτερες τάξεις.

3) Ἰδρυση νυχτερινῶν Σχολείων γιὰ τοὺς ἀγράμματος.

4) Βαθμιαία κατάργηση τοῦ Ἑλληνικοῦ Σχολείου.

5) Νὰ ἰδρυθοῦν δίχρονα σχολεῖα γιὰ τὴ γενικὴ καὶ ἐπαγγελματικὴ μόρφωση ἐκείνων ποὺ βγαίνουν ἀπὸ τὸ Δημοτικὸ Σχολεῖο χωρὶς νὰ ἀκολουθοῦν τὴ Μέση Παιδεία.

Β'. Διοίκηση τῆς Παιδείας

1) Ἡ Διοίκηση ὅλων τῶν σχολείων κάθε εἶδους νὰ ὑπαχθῆι στὸ Ὑπουργεῖο τῆς Παιδείας.

2) Κεντρικὸ Ἐκπαιδευτικὸ Συμβούλιο μὲ ἀνάλογα αἰρετὰ καὶ ταχτικά μέλη. Καθηγητὲς τοῦ Πανεπιστημίου δὲν ἔχουνε θέση.

3) Πέντε περιφερειακὰ συμβούλια σ' ὅλο τὸ Κράτος. Τὰ μισὰ μέλη τοὺς θὰ εἶναι αἰρετὰ ἀπὸ καθηγητὲς. Ἀπὸ τὰ ἄλλα μέλη ἓνας Γεν. Ἐπιθεωρητῆς (εἰσηγητῆς), ἓνας λαϊκὸς ἀντιπρόσωπος (ποὺ δὲν θὰ ψηφίζει σὲ προσωπικά ζητήματα) καὶ ἓνας Διεφθυντῆς ποὺ θὰ εἶναι Προϊστάμενος.

Καὶ ἡ πρὸ σπουδαία ἀπόφαση :

Τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιο τῆς Ὀμοσπονδίας ἀποτελέσθη ἀπὸ τοὺς κ. κ. Δ. Γιδαράκο (Πρόεδρος) Β. Πετροῦνια, Μπλασοῦκέα, Κιτριανέρη καὶ Β. Παπαγεωργίου.

Ἐτσι, ἡ στ' Γενικὴ Συνέλευση ἐκπλήρωσε κι ἐφέτος τὸ σκοπὸ τῆς.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ

Τὴν Πέμπτη 22 τοῦ Νοέμβρη ἄρχισαν τὰ Φροντιστήρια τῆς χρονιάς 1928—1929, σύμφωνα μὲ τὸ πρόγραμμα ποὺ δημοσιέψαμε στὸ προηγούμενον φύλο. Ὁ Πρόεδρος τῆς Δ. Ε ἔκαμε πρῶτα εἰσήγηση πάνω στὸν σκοπὸ τῶν Φροντιστηρίων, ποὺ εἶναι ἡ ἀνάπτυξη ἀπὸ τὸν ὀμιλητῆ ἑνὸς θέματος, ποὺ ἀναλαβαίνει μέσα στὸ ἐπιστημονικὸ καὶ φιλοσοφικὸ πλαίσιο του, κι ἡ συζήτηση ἕστερα τῶν διαφορῶν ἀπόψεων ποὺ γενᾶ. Μετὰ τὴν εἰσήγηση ἀφτῆ τοῦ Προέδρου ὁ ὀμιλητῆς Χρ. Χωμενίδης ἔκαμε τὴν πρώτη ὀμιλία του, ποὺ εἶχε γιὰ κύριο ἀντικείμενον τὴν κατατόπιση στὴ βιολογία καὶ τῶν διαφορῶν θεωριῶν ποὺ σήμερον κρατοῦν γιὰ τὴν ἐξέλιξη τῆς ζωῆς.

Τὸ Φροντιστήριον θὰ συνεχισθῆι τὴν ἐρχόμενη Πέμπτη 29 τοῦ Νοέμβρη στὴν αἴθουσα τῆς Ἐταιρίας τῶν Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν (Μέγαρον Καραπάνου) ὥρα 7 μ. μ. Στὸ πρῶτον φροντιστήριον παρεβρέθησαν καὶ περισσότερα ἀπὸ 70 ἀκροατῆς, ποὺ δὲν ἦταν μέλη τοῦ Ε. Ο.

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΝΕΑ ΖΩΗ

Παρακαλοῦνται οἱ Συνεταῖροι ποὺ καθυστεροῦν ἀκόμα τὴν εἰσφορὰ τοὺς νὰ περάσουν ἀπὸ τὰ Γραφεῖα μας (ὁδὸς Σταδίου 28—Μέγαρον Ἐφεσίου ἀρ. 59) γιὰ νὰ τὴν ταχτοποιήσουν.